ZARZĄDZENIE NR 72/2026/Z

DYREKTORA GENERALNEGO

KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA

z dnia 23 października 2026 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie wprowadzenia „Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 294) oraz art. 38q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502) zarządza się, co następuje:

§ 1

W załączniku „Zasady monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”, stanowiącym załącznik do zarządzenia nr 05/2025/Z Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z dnia 3 stycznia 2025 r. w sprawie wprowadzenia „Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”, wprowadza się następujące zmiany:

1) w Rozdziale 2 w punkcie 2.2. wyrazy: “Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572)” zastępuje się wyrazami: „Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691)”;

2) w Rozdziale 4 w punkcie 2 wyrazy: „w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448) oraz sprzedaży bezpośredniej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2023 r. poz. 872)” zastępuje się wyrazami: „w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448, z poźn. zm.) oraz sprzedaży bezpośredniej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2026 r. poz. 981)”;

3) w Rozdziale 5 w punkcie 1 wyrazy:

„nieruchomoscikowr.gov.pl/zawiadomienie” zastępuje się wyrazami: „formularze.kowr.gov.pl/rynki-rolne/zawiadomienie-o-naruszeniu-obowiazku-zawierania-umow”;

4) w Rozdziale 7:

   a) przypis 3 otrzymuje brzmienie: „Elementy jakie powinna zawierać umowa na produkty rolne: tj.: (i) – cenę do zapłaty za dostawę, która – jest niezmienna i określona w umowie; lub – jest obliczana poprzez połączenie różnych czynników określonych w umowie, które mogą obejmować obiektywne wskaźniki, łatwo dostępne i zrozumiałe indeksy i metody obliczania końcowej ceny odzwierciedlające zmiany warunków rynkowych, dostarczone ilości oraz jakość lub skład dostarczonych produktów rolnych; wskaźniki te mogą opierać się na odpowiednich cenach, kosztach produkcji i kosztach rynkowych.”,

   b) użyte trzykrotnie w punkcie 4 wyrazy: „(Dz. U. z 2024 r. poz. 361, z późn. zm.)” zastępuje się wyrazami: „(Dz. U. z 2026 r. poz. 1263)”;

5) w załączniku Nr 1 do „Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych” - „Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie buraków cukrowych”, w PUNKCIE II:

   a) punkt 2 otrzymuje brzmienie:

   „2. Cena, o której mowa w pkt 1, ma zastosowanie do buraków cukrowych o solidnej i właściwej jakości handlowej oraz o zawartości cukru w wysokości 16% w punkcie przyjęcia.

   Ceny są korygowane przez podwyższenie lub obniżenie, uprzednio uzgodnione przez strony, w celu uwzględnienia odchyleń od jakości, o której mowa w pkt 2 zdanie pierwsze.”,

   b) punkt 3 otrzymuje brzmienie:
   „3. W umowie dostawy precyzuje się, w jaki sposób skutki zmian w cenach rynkowych dzielone są między strony.”;

6) w załączniku Nr 2 do „Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych” - „Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f, h, i, n, o, lit. p wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s oraz t rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013” w pkt 3 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) cenę do zapłaty za dostawę, która:
- jest niezmienna i określona w umowie, lub
- jest obliczana poprzez połączenie różnych czynników określonych w umowie, które mogą obejmować obiektywne wskaźniki, łatwo dostępne i zrozumiałe indeksy i metody obliczania końcowej ceny odzwierciedlające zmiany warunków rynkowych, dostarczone ilości oraz jakość lub skład dostarczonych produktów rolnych; wskaźniki te mogą opierać się na odpowiednich cenach, kosztach produkcji i kosztach rynkowych.”.

§ 2

Za realizację zarządzenia odpowiedzialni są Dyrektorzy Oddziałów Terenowych Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa i Dyrektor Departamentu Interwencji Rynkowych w Centrali Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie po upływie jednego dnia od dnia podpisania.

z up. DYREKTORA GENERALNEGO

KRAJOWEGO OŚRODKA WSPARCIA ROLNICTWA

Leszek IWANIUK

ZASTĘPCA DYREKTORA GENERALNEGO

(podpisano elektronicznie)

Załącznik do Zarządzenia nr 72/2026/Z Dyrektora Generalnego KOWR z dnia 23 października 2026 r.

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

Zasady monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
ul. Karolkowa 30
01-207 Warszawa
www.gov.pl/web/kowr

SPIS TREŚCI **Strona**

1.	**Wprowadzenie**	**3**
2.	**Akty prawne**	**3**
2.1.	**Akty prawne UE**	**3**
2.2.	**Akty prawne krajowe**	**3**
3.	**Słownik pojęć - definicje i skróty**	**3**
4.	**Zawieranie umów na dostarczanie produktów rolnych**	**5**
5.	**Zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych**	**7**
6.	**Kontrole u dostawców i nabywców produktów rolnych**	**8**
7.	**Wymierzanie kar pieniężnych nabywcom produktów rolnych**	**9**
8.	**Adresy**	**12**
9.	**Załączniki**	**12**

1. WPROWADZENIE

Obowiązek zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych został wprowadzony w celu wzmocnienia współpracy w łańcuchu dostaw żywności oraz wzmocnienia pozycji producenta rolnego jako pierwszego ogniwa w łańcuchu dostaw żywności.

Celem mechanizmu realizowanego przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jest m.in.:

- monitorowanie przestrzegania obowiązku zawierania przez pierwszych nabywców z producentami produktów rolnych pisemnych umów lub umów w formie dokumentowej albo elektronicznej na dostarczenie produktów rolnych, spełniających warunki określone w przepisach prawa unijnego i krajowego oraz
- wymierzanie kar pieniężnych pierwszym nabywcom produktów rolnych, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów wspólnotowych lub krajowych regulujących obowiązek zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych.

2. AKTY PRAWNE

2.1. Akty prawne UE

Rozporządzenie PEiR (UE) nr 1308/2013 - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671, ze zm.).

2.2. Akty prawne krajowe

Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502).

Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

3. SŁOWNIK POJĘĆ – definicje i skróty

Producent – rolnik w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG)

i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 06.12.2021, str. 1, z późn. zm.), którego gospodarstwo rolne położone jest na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dostarczający produkty rolne do nabywcy.

Nabywca – pierwszy nabywca, będący przetwórcą lub dystrybutorem, który bezpośrednio nabywa od producenta produkty rolne.

Dystrybutor – nabywca, który nie zbywa produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym.

OT KOWR – Oddział Terenowy Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa.

Siła wyższa – okoliczności pozostające poza kontrolą strony umowy, tj. okoliczności, o których strona nie wiedziała i nie mogła ich przewidzieć lub którym nie mogła zapobiec, pomimo dołożenia najwyższej staranności takich jak: zmiana przepisów prawa, wydanie lub nie wydanie stosownych decyzji przez organy administracji publicznej, wojny, zamieszki, blokady dróg, strajki, klęski żywiołowe (powodzie, huragany, susze, pożary, trzęsienia ziemi, itp.), a także niekorzystne warunki pogodowe nie będące klęskami żywiołowymi, długotrwała choroba, uszkodzenia budynków inwentarskich w wyniku zdarzeń losowych, choroba epizodyczna lub choroba roślin dotykająca odpowiednio cały inwentarz żywy lub uprawy lub część tego inwentarza lub uprawy, wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego.

Ponadto okoliczności, które mogą zostać uznane za przypadki wystąpienia „siły wyższej" lub za „nadzwyczajne okoliczności" zostały wymienione w art. 3 rozporządzenia PEiR (UE) nr 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013. (Dz. U. UE. L. 2021.435.187 z dnia 2021.12.06)

(Wskazany katalog przypadków zaistnienia siły wyższej ma charakter otwarty, powinien być dostosowany do konkretnej umowy i ekwiwalentny dla obu stron).

4. ZAWIERANIE UMÓW NA DOSTARCZANIE PRODUKTÓW ROLNYCH

1) Każde dostarczenie produktów rolnych, wymienionych w załączniku I do rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013[1], należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, lit. c wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, lit. f, h, i, n, o, lit. p wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s oraz t rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013, przez producenta będącego rolnikiem do pierwszego nabywcy będącego przetwórcą lub dystrybutorem wymaga zawarcia umowy obejmującej jedną lub wiele dostaw, spełniającej odpowiednio warunki określone w *(art. 38q ust. 1 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*:
   a) art. 125 oraz w załączniku X rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 – w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013, tj. sektora cukru wyłącznie w zakresie buraków cukrowych,
   b) art. 148 ust. 2 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 - w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. p rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013, tj. sektora mleka i przetworów mlecznych wyłącznie w zakresie mleka surowego,
   c) art. 168 ust. 4 i 6 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 - w przypadku produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f, h, i, n, o, q, r, s oraz t rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 tj. sektorów: zbóż; chmielu, lnu i konopi; owoców i warzyw; tytoniu; wołowiny i cielęciny; wieprzowiny; baraniny i koziny; jaj; mięsa drobiowego.

   Elementy jakie powinna zawierać umowa wskazane w ww. lit. a) przedstawia **Załącznik Nr 1**, natomiast elementy jakie powinna zawierać umowa wskazane w ww. lit. b) i lit. c) przedstawia **Załącznik Nr 2** do niniejszych Zasad.
2) Obowiązek zawierania umów nie dotyczy dostaw bezpośrednich i rolniczego handlu detalicznego w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2023 r. poz. 1448, z późn. zm.) oraz sprzedaży bezpośredniej w rozumieniu ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. z 2026 r. poz. 981) *(art. 38q ust. 1 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*.

[1] Załącznik I do rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 wskazujący produkty rolne należące do poszczególnych sektorów dostępny jest pod adresem:
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?qid=1486711362870&uri=CELEX:32013R1308

3) Umowa na dostarczenie produktów rolnych nie jest wymagana w przypadku, gdy produkty rolne wskazane w pkt 1 lit. b) oraz lit. c) dostarczane są przez producenta nabywcy mającemu formę spółdzielni, której producent jest członkiem, jeżeli statut tej spółdzielni lub przepisy i decyzje w nim zawarte lub z niego wynikające, zawierają przepisy o podobnych skutkach do przepisów o umowach określonych odpowiednio w art. 148 ust. 2 lit. a), b), c) oraz w art. 168 ust. 4 lit. a), b), c) rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 tj. w **Załączniku Nr 2** *(art. 148 ust. 3 oraz art. 168 ust. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007)*.
4) Umowa na dostarczanie produktów rolnych nie jest wymagana w przypadku gdy dostawca, będący członkiem:
    a) grupy producentów rolnych w rozumieniu przepisów o grupach producentów rolnych i ich związkach sprzedaje produkty rolne do grupy producentów rolnych, której jest członkiem,
    b) wstępnie uznanej grupy producentów owoców warzyw za organizację producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu sprzedaje owoce lub warzywa do tej grupy,
    c) uznanej organizacji producentów owoców i warzyw w rozumieniu przepisów o organizacji rynków owoców i warzyw oraz rynku chmielu sprzedaje owoce lub warzywa do tej organizacji,
    d) organizacji producentów uznanej na podstawie art. 38i ust. 1 lub uznanej w rozumieniu przepisów o organizacji rynku mleka i przetworów mlecznych sprzedaje produkty rolne do tej organizacji,

    - jeżeli statut lub umowa, lub umowa członkowska tej grupy lub tej organizacji spełniają, w zależności od produktu rolnego, warunki określone w art. 125 rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 oraz w załączniku X do tego rozporządzenia albo art. 148 ust. 2 lit. a-c, albo art. 168 ust. 4 lit. a-c tego rozporządzenia.

    (art. 38q ust. 1b Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych).

    Umowę na dostarczanie produktów rolnych nabywca przechowuje przez 2 lata, licząc od końca roku, w którym została zrealizowana ostatnia dostawa

w ramach tej umowy *(art. 38q ust. 1c Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*.

5) Warunek zawarcia pisemnej umowy jest spełniony również w przypadku zawarcia umowy w formie dokumentowej lub elektronicznej *(art. 38q ust. 1a Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*.
6) Umowa powinna zostać sporządzona przed dostawą *(art. 148 ust. 2 lit a oraz art. 168 ust. 4 lit a Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007)*.
7) Wszystkie elementy umów na dostarczanie produktów rolnych zawieranych przez producentów, nabywców będących przetwórcami lub dystrybutorami w tym elementy dotyczące ceny do zapłaty za dostawę, ilości i jakości dostarczanego towaru, terminu dostaw, okresu obowiązywania umowy, terminów i procedur płatności, ustaleń związanych odbiorem z dostawą oraz przepisów mających zastosowanie w przypadku zaistnienia siły wyższej są swobodnie negocjowane między stronami *(art. 148 ust. 4 oraz art. 168 ust. 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007)*.
8) Umowa na dostarczenie, dotycząca dostarczania tytoniu powinna być zawarta w terminie do dnia 15 marca roku zbiorów *(art. 38q ust. 3 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*.

5. ZAWIADOMIENIE O PODEJRZENIU NARUSZENIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH OBOWIĄZKU ZAWIERANIA UMÓW NA DOSTARCZANIE PRODUKTÓW ROLNYCH

1) Zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych tj.:
   a) o realizacji takich dostaw bez pisemnej umowy lub umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej,
   b) o stosowaniu umów niespełniających warunków określonych w przepisach prawa UE i krajowego,

   należy złożyć do właściwego OT KOWR według miejsca siedziby lub zamieszkania nabywcy. Zawiadomienie może zostać złożone bezpośrednio w OT KOWR lub wysłane na adres OT KOWR wskazany w pkt 8 niniejszych

Zasad na formularzu stanowiącym **Załącznik Nr 3** do niniejszych Zasad lub przesłane elektronicznie za pośrednictwem Formularza zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych znajdującego się na stronie internetowej pod linkiem:

https://formularze.kowr.gov.pl/rynki-rolne/zawiadomienie-o-naruszeniu-obowiazku-zawierania-umow

2) Wskazane jest, aby zawiadomienie zawierało:
   a) dane nabywcy, któremu zarzucane jest nieprzestrzeganie przepisów (imię i nazwisko, nazwa, adres),
   b) dane producenta który dostarcza produkty rolne do nabywcy bez umowy lub na podstawie umowy niespełniającej wymaganych warunków (imię i nazwisko, nazwa, adres) – dane nieobligatoryjne,
   c) opis stanu faktycznego będącego podstawą zawiadomienia tj.: wskazanie rodzaju naruszenia oraz wskazanie np. rodzaju, ilości dostarczanego produktu rolnego, kiedy miała miejsce dostawa itp.,
   d) dane identyfikujące zgłaszającego naruszenie (imię i nazwisko, nazwa adres do korespondencji).

   Do zawiadomienia można dołączyć wszelkie dokumenty, które mogą stanowić dowód naruszenia przepisów.

3) W przypadku, gdy zawiadomienie będzie posiadało informacje niezbędne do podjęcia dalszych działań, zostanie przeprowadzona kontrola u nabywcy oraz ewentualnie kontrola krzyżowa u producenta.
4) Dyrektor OT KOWR może zlecić przeprowadzenie kontroli, również w oparciu o inne, niż wskazane powyżej zawiadomienie, wiarygodne źródło informacji o popełnieniu naruszeń przez nabywcę np.: raport z kontroli w innym mechanizmie realizowanym przez KOWR. Ponadto kontrola może zostać zlecona w związku z dokonaną przez KOWR analizą rynku.

6. KONTROLE U DOSTAWCÓW I NABYWCÓW PRODUKTÓW ROLNYCH

1) Dyrektor oddziału terenowego Krajowego Ośrodka właściwy według miejsca siedziby lub zamieszkania nabywcy przeprowadza kontrole spełniania obowiązku zawierania umów, o których mowa w ust. 1. *(art. 38q ust. 3a Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*.
2) Przedmiotem kontroli jest sprawdzenie, czy:

a) dostarczenie produktów rolnych realizowane jest na podstawie pisemnej umowy lub umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej na dostarczenie produktów rolnych zawartej pomiędzy nabywcą i producentem, oraz
b) czy umowa na dostarczenie produktów rolnych spełnia warunki określone w przepisach prawa wspólnotowego i krajowego.

3) Po przeprowadzeniu kontroli przez upoważnionego pracownika KOWR, sporządzany jest raport. Raport podpisuje osoba uprawniona do reprezentowania kontrolowanego nabywcy / producenta oraz kontrolujący.

4) Upoważniony pracownik KOWR przeprowadzający kontrolę opieczętowuje i parafuje dokumenty poddane sprawdzeniu.

5) Osoby upoważnione do wykonywania kontroli mają prawo do:
   a) wstępu do obiektów i pomieszczeń należących do przedsiębiorców, w szczególności do pomieszczeń produkcyjnych i magazynowych;
   b) wstępu na teren gospodarstwa rolnego;
   c) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
   d) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów;
   e) sporządzania dokumentacji fotograficznej z przeprowadzonej kontroli.

6) Kontrolowany nabywca lub producent zobowiązany jest:
   a) poddać się wszelkim czynnościom kontrolnym przeprowadzanym przez upoważnionego pracownika KOWR:
   b) udostępnić przeprowadzającemu czynności sprawdzające wszelką dokumentację związaną z realizacją mechanizmu:
   c) zapewnić niezbędną pomoc w celu umożliwienia pracownikowi KOWR przeprowadzenie kontroli.

7. WYMIERZENIE KAR PIENIĘŻNYCH NABYWCOM PRODUKTÓW ROLNYCH

1) W przypadku stwierdzenia podczas kontroli nieprawidłowości Dyrektor OT KOWR wszczyna postępowanie w przedmiocie wymierzenia kary pieniężnej nabywcy produktów rolnych.

2) W toku prowadzonego postępowania nabywca i ewentualnie producent wzywani są do przedstawienia Dyrektorowi OT KOWR dokumentów, wyjaśnień bądź swojego stanowiska w przedmiotowej sprawie, w wyznaczonym terminie.
3) Na podstawie zgromadzonej dokumentacji Dyrektor OT KOWR przeprowadza postępowanie dowodowe.
4) W przypadku, gdy przeprowadzone postępowanie potwierdzi, że nabywca będący przetwórcą lub dystrybutorem wbrew przepisom art. 38q ust. 1 lub 1a ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych nabywa produkty rolne należące do sektorów, o których mowa w art. 38q ust. 1 ww. ustawy
   a) bez pisemnej umowy, lub bez umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej, podlega karze pieniężnej w wysokości 10% zapłaty, za produkty nabyte bez pisemnej umowy lub bez umowy zawartej w formie dokumentowej albo elektronicznej *(patrz: art. 40i ust. 1 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*,
   b) na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w art. 148 ust. 2 lit. c (ii), (iii), (iv), (v) lub (vi) lub art. 168 ust. 4 lit. c (ii), (iii), (iv), (v), (vi)[2] rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013**,** podlega karze pieniężnej w wysokości 1 % zapłaty za produkty nabyte wskutek takiej umowy – za każdy niespełniony warunek,
   c) na podstawie umowy niespełniającej warunków określonych w:
      I. art. 148 ust. 2 lit. a i c (i)[3] rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 za produkty rolne należące do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. p ww. rozporządzenia tj. sektora mleka i przetworów mlecznych wyłącznie w zakresie mleka surowego,
      II. art. 168 ust. 4 lit. a i c (i)[3] ww. rozporządzenia w przypadku produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f,

[2] Elementy, jakie powinna zawierać umowa na produkty rolne: (ii) - ilość i jakość (nie dotyczy mleka surowego) odnośnych produktów, które można dostarczyć, lub które mogą zostać dostarczone, wraz z terminem takich dostaw; (iii) - okres obowiązywania umowy, który może być ograniczony lub nieograniczony, z klauzulami dotyczącymi rozwiązania umowy; (iv) - szczegóły dotyczące terminów i procedur płatności; (v) – ustalenia dotyczące odbioru lub dostawy produktów rolnych; przepisy mające zastosowanie w przypadku zaistnienia siły wyższej.

[3] Elementy jakie powinna zawierać umowa na produkty rolne, tj.: (i) – cenę do zapłaty za dostawę, która – jest niezmienna i określona w umowie; lub – jest obliczana poprzez połączenie różnych czynników określonych w umowie, które mogą obejmować obiektywne wskaźniki, łatwo dostępne i zrozumiałe indeksy i metody obliczania końcowej ceny odzwierciedlające zmiany warunków rynkowych, dostarczone ilości oraz jakość lub skład dostarczonych produktów rolnych; wskaźniki te mogą opierać się na odpowiednich cenach, kosztach produkcji i kosztach rynkowych.

h, i, n, o, q, r, s oraz t ww. rozporządzenia tj. sektorów: zbóż; chmielu, lnu i konopi; owoców i warzyw; tytoniu; wołowiny i cielęciny; wieprzowiny; baraniny i koziny; jaj; mięsa drobiowego,

podlega karze pieniężnej w wysokości 4% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2026 r. poz. 1263), za produkty nabyte wskutek umowy - za każdy niespełniony warunek,

d) na podstawie umowy niespełniającej warunków, określonych w art. 125 ww. rozporządzenia oraz w załączniku X do tego rozporządzenia z wyjątkiem warunku określonego w punkcie I pkt 1 tych załączników - w przypadku produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c ww. rozporządzenia tj. sektorze cukru wyłącznie w zakresie buraków cukrowych, podlega karze pieniężnej w wysokości 5% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2026 r. poz. 1263), za produkty nabyte wskutek takiej umowy.

W przypadku gdy umowa na dostarczanie produktów rolnych, o której mowa w ww. lit. b) i c) powyższych warunków nie spełnia więcej niż jednego z wymienionych w nim warunków kary pieniężne sumują się, z tym, że wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 5% zapłaty w rozumieniu art. 29a ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2026 r. poz. 1263), za produkty nabyte wskutek takiej umowy.

5) Szczegóły dotyczące warunków zakupu produktów rolnych określono odpowiednio w **Załączniku Nr 1** lub **Załączniku Nr 2** do niniejszych Zasad.
6) W stosunku do nabywców, którzy zobowiązani są do zapłacenia kary pieniężnej w związku ze stwierdzeniem braku umowy na dostarczenie produktów rolnych lub gdy umowa ta nie spełnia wymaganych warunków, Dyrektor OT KOWR wydaje:
   a) *Decyzję w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za nabycie produktów rolnych bez umowy,* lub
   b) *Decyzję w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za nabycie produktów rolnych na podstawie wadliwej umowy.*
7) Na obowiązek uiszczenia kary pieniężnej i jej wysokość nie mają wpływu *(art. 40i ust. 2 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych)*:
   a) odstąpienie od umowy,

b) czynności mające na celu zmniejszenie wartości umowy, w szczególności obniżenie ceny z tytułu wad produktów i wystawienie faktury korygującej.

8) Nabywca jest zobowiązany do uiszczenia kary pieniężnej na wskazany w decyzji rachunek bankowy OT KOWR w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja o nałożeniu kary stała się ostateczna *(art. 40j ust. 3 Ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych).*

   Od decyzji wydanych przez Dyrektora OT KOWR nabywcom przysługuje odwołanie do Dyrektora Generalnego KOWR za pośrednictwem Dyrektora OT KOWR, w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji *(art. 8 ust 3 Ustawy o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa).*

9) W razie niedokonania wpłaty należności w wymaganym terminie, należność z tytułu wymierzonej kary ściągana jest w trybie postępowania egzekucyjnego w administracji.

10) W przypadku niedokonania płatności w terminie, nabywca jest zobowiązany do zapłaty odsetek za zaległości podatkowe za okres od dnia następującego po dniu upływu terminu, w którym należało dokonać wpłaty kary pieniężnej na rachunek OT KOWR, do dnia zapłaty.

8. ADRESY

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, ul. Karolkowa 30, 01-207 Warszawa. Adresy OT KOWR dostępne są na stronie internetowej KOWR *www.gov.pl/web/kowr*

9. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1 – Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektora, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie buraków cukrowych

Załącznik Nr 2 – Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektorów, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. lit. a, f, h, i, n, o, lit. p wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s oraz t rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013

Załącznik Nr 3 – Zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych

Załącznik Nr 1 do *„Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”*

Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. c rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013 wyłącznie w zakresie buraków cukrowych

(art. 125 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671 ze zm.))

PUNKT I

1. Umowy dostawy[1] są sporządzane w formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej dla określonej ilości buraków.

2. Umowy dostawy mogą być wieloletnie.

3. Umowy dostawy mogą określać możliwość dostawy dodatkowej ilości buraków i warunki takich dostaw.

PUNKT II

1. W umowach dostawy wskazuje się ceny zakupu w odniesieniu do ilości buraków, o których mowa w punkcie I.

2. Cena, o której mowa w pkt 1, ma zastosowanie do buraków cukrowych o solidnej i właściwej jakości handlowej oraz o zawartości cukru w wysokości 16% w punkcie przyjęcia.

Ceny są korygowane przez podwyższenie lub obniżenie, uprzednio uzgodnione przez strony, w celu uwzględnienia odchyleń od jakości, o której mowa w pkt. 2 zdanie pierwsze.

3. W umowie dostawy precyzuje się, w jaki sposób skutki zmian w cenach rynkowych dzielone są między strony.

4. W umowach dostawy ustanawia się określoną zawartość cukru w burakach. Zawierają one skalę przeliczeniową wskazującą różne zawartości cukru oraz współczynniki służące do przeliczania ilości dostarczonych buraków na ilości odpowiadające zawartości cukru wskazanej w umowie dostawy.

Skala jest oparta na uzyskach odpowiadających różnym zawartościom cukru.

PUNKT III

W umowach dostawy zawarte są postanowienia dotyczące rozłożenia w czasie oraz normalnego czasu trwania dostaw buraków.

PUNKT IV

1. W umowach dostawy określa się miejsca gromadzenia buraków oraz warunki związane z dostawą i transportem.

[1] Umowa dostawy – umowa dostarczenia buraków cukrowych do produkcji cukru zawartą między plantatorem buraków cukrowych i producentem cukru (np. umowa kontraktacji, umowa sprzedaży)

2. W umowach dostawy wyraźnie wskazuje się odpowiedzialność za koszty załadunku i transportu z miejsc gromadzenia buraków. W przypadku gdy w umowach dostawy przewiduje się udział przedsiębiorstwa produkującego cukier w kosztach załadunku i transportu, wyraźnie określa się jego wartość procentową lub kwotę.

3. W umowach dostawy wyraźnie określa się koszty ponoszone przez każdą ze stron.

PUNKT V

1. W umowach dostawy określa się miejsca odbioru buraków.

2. W przypadku gdy sprzedawca buraków i przedsiębiorstwo produkujące cukier podpisali już umowę dostawy na poprzedni rok gospodarczy, uzgodnione przez nich miejsca odbioru dla dostaw podczas tego roku gospodarczego pozostają w mocy. Porozumienia branżowe mogą określać odstępstwa od niniejszego przepisu.

PUNKT VI

1. W umowach dostawy przewiduje się, że zawartość cukru zostanie oznaczona za pomocą metody polarymetrycznej lub, aby uwzględnić postęp techniczny, za pomocą innej metody uzgodnionej przez obie strony. Próbka buraków jest pobierana w momencie odbioru.

2. Porozumienia branżowe mogą przewidywać pobieranie próbek na innym etapie. W takich przypadkach w umowie dostawy przewiduje się korektę, aby wyrównać ewentualny spadek zawartości cukru między momentem odbioru a pobraniem próbki.

PUNKT VII

W umowach dostawy przewiduje się, że waga brutto, tara i zawartość cukru zostaną oznaczone za pomocą jednej z następujących procedur:

a) wspólnie, przez przedsiębiorstwo produkujące cukier i organizację zrzeszającą producentów buraków, jeżeli tak przewidziano w porozumieniu branżowym;

b) przez przedsiębiorstwo produkujące cukier, pod nadzorem organizacji zrzeszającej plantatorów buraków;

c) przez przedsiębiorstwo produkujące cukier, pod nadzorem eksperta uznanego przez zainteresowane państwo członkowskie, pod warunkiem że sprzedawca buraków pokryje koszty z tym związane.

PUNKT VIII

1. W umowach dostawy przewiduje się, że przedsiębiorstwo produkujące cukier spełni co najmniej jeden z następujących obowiązków w odniesieniu do całej ilości dostarczonych buraków:

a) bezpłatny zwrot sprzedawcy buraków, na zasadzie EXW, świeżych wysłodków z masy dostarczonych buraków;

b) bezpłatny zwrot sprzedawcy buraków, na zasadzie EXW, części takich wysłodków sprasowanych, suszonych lub suszonych i melasowanych;

c) zwrot sprzedawcy buraków, na zasadzie EXW, wysłodków sprasowanych lub suszonych; w takim przypadku przedsiębiorstwo produkujące cukier może zażądać od sprzedawcy buraków pokrycia kosztów prasowania lub suszenia;

d) zapłata sprzedawcy buraków kwoty wyrównawczej, uwzględniającej możliwości sprzedaży danych wysłodków.

2. W przypadku gdy części całej ilości dostarczonych buraków podlegają różnej obróbce, w umowie dostawy określa się więcej niż jeden spośród obowiązków przewidzianych w pkt 1.

3. W porozumieniach branżowych można przewidywać dostawy wysłodków na etapie innym niż etap, o którym mowa w pkt 1 lit. a), b) i c).

PUNKT IX

W umowach dostawy określa się terminy płatności ewentualnych zaliczek oraz terminy płatności dla całej kwoty zakupu buraków.

PUNKT X

W przypadku gdy w umowach dostawy określa się zasady dotyczące kwestii, które są przedmiotem niniejszego załącznika, lub gdy zawiera się w nich postanowienia dotyczące innych kwestii, postanowienia i skutki takich umów nie mogą być sprzeczne z przepisami niniejszego załącznika.

Załącznik Nr 2 do *„Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”*

Warunki zakupu produktów rolnych należących do sektorów, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a, f, h, i, n, o, lit. p wyłącznie w zakresie mleka surowego, lit. q, r, s oraz t rozporządzenia PEiR (UE) nr 1308/2013

(art. 148 ust. 2 oraz art.168 ust. 4 i 6 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 671 ze zm.))

Umowa:

1) jest sporządzana przed dostawą,
2) jest sporządzana w formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej oraz
3) zawiera w szczególności następujące elementy:
   a) cenę do zapłaty za dostawę, która:
      - jest niezmienna i określona w umowie, lub
      - jest obliczana poprzez połączenie różnych czynników określonych w umowie, które mogą obejmować obiektywne wskaźniki, łatwo dostępne i zrozumiałe indeksy i metody obliczania końcowej ceny odzwierciedlające zmiany warunków rynkowych, dostarczone ilości oraz jakość lub skład dostarczonych produktów rolnych; wskaźniki te mogą opierać się na odpowiednich cenach, kosztach produkcji i kosztach rynkowych,
   b) ilość i jakość[1] odnośnych produktów, które można dostarczyć lub które muszą zostać dostarczone, wraz z terminem takich dostaw,
   c) okres obowiązywania umowy, który może być ograniczony lub nieograniczony, z klauzulami dotyczącymi rozwiązania umowy,
   d) szczegóły dotyczące terminów i procedur płatności,
   e) ustalenia dotyczące odbioru lub dostawy produktów rolnych oraz
   f) przepisy mające zastosowanie w przypadku zaistnienia siły wyższej.

[1] Obowiązek określania jakości w umowie, nie dotyczy umów na dostarczanie zawieranych w sektorze mleka i przetworów mlecznych.

Załącznik Nr 3 do *„Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”*

Zawiadomienie o podejrzeniu naruszenia przepisów dotyczących obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych

Imię Nazwisko (nazwa/firma) Zawiadamiającego:
……
Adres do korespondencji:
……
……

Miejscowość, data:
……..

Dyrektor
Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa
w ……..
Adres ……
……

ZAWIADOMIENIE

Zawiadamiam o podejrzeniu naruszenia art. 38 q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1502) przez:

……

……

(imię i nazwisko, adres, nazwa, siedziba)

nabywcę/producenta[1] produktu rolnego ……

(podać produkt rolny)

Podstawa zawiadomienia:[2]

1) Nie zawarto umowy, nabycia produktów rolnych. ☐

2) Zawarta umowa nie spełnia wymagań określonych w *Załączniku nr 1 / Załączniku nr 2*[1] do „Zasad monitorowania obowiązku zawierania umów na dostarczanie produktów rolnych”. ☐

Dodatkowe wyjaśnienia:

Informacja dotycząca przetwarzania przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa danych osobowych w celu realizacji zadań dotyczących monitorowania przestrzegania obowiązku zawierania umów na dostarczenie produktów rolnych dostępna jest pod adresem:
https://www.gov.pl/web/kowr/monitorowanie-obowiazku-zawierania-umow-na-dostarczanie-produktow-rolnych

……...
Podpis składającego zawiadomienie

[1] Niepotrzebne skreślić.
[2] Zaznaczyć właściwe.